

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četr let K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5'60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljeti na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjav: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Proti korupciji v deželi.

Se kratek čas nas loči od trenutkov, ko bo treba stopiti z volilnim listkom pred volilno komisijo, ter tam oddati svoj glas za kandidata, kate-rega dolžnost bo, zastopati volilce dolgih šest let v deželni zakonodajni zbornici.

Važen trenotek bo to, in odločeval bo, kako se bo vodilo gospodarstvo v deželi prihodnjih šest let. Boj gre pred vsem zato, ali odločuje v deželi neomejena nadutost, laž, koruptnost in nemorala, ali pošteno prepričanje, res ljudska volja, posebljena v svojih poslancih. Boj gre zato, ali naj zabrede itak revna dežela še globje v dolgove, ali se bo denar i nadalje tako razsipal in razmetaval kot doslej, ali se bodo z ljudskimi žulji še naprej podpirale strankarske koristi, ali pa naj se upelje redno deželno gospodarstvo, ki varči z ljudskim premoženjem, ki ne plačuje tisočakov v strankarsko korist, ki ne trosi tisočakov v podkupovanje in korumpiranje.

In odločitev ne bo težka. Ozreti se je le treba nekoliko nazaj na preteklo dobo petih in pol let in takoj bo vsak, ki misli s svojimi možgani, spregledal, kaj vse je sedaj neomejeno gospodujoča stranka na Kranjskem obljubovala in kaj je v resnici storila v pretekli dobi. Prepričal se bo prav lahko, da je imela klerikalna stranka in njeni pripadniki v ustih med, ki se je prav kmalu pretvoril v strup. Sistematično so zastrupljevali javno mnenje, sistematično zastrupljali deželno gospodarstvo, sistematično vzgajali nemoralo in vse to z edinim namenom, da bi utrdili svoje pozicije, obdržali gospodarstvo v svojih nečednih rokah, sedeli še naprej za bogato obloženo mizo, zajemali še nadalje iz polne sklede in, kadar bo ta skleda prazna — in ta slučaj je pred durmi —, da bi naložili ljudstvu, ki so je prej slepili, nove davke v obliki novih deželnih doklad. Neizčrpljivo bisago hočejo imeti, nenasitni so. Poleg 4 milijonov deželnega denarja, so pograbili vse dosegljive fonde ter jih porabili v svoje strankarske namene. Polastili so se vseučiliškega sklada ter zavlekli vseučiliško vprašanje na nedoločen čas. Prepričali so tako slovensko univerzo, ki bi bila največjega pomena za učečo se mladino. A namenoma so to storili. Mar jim kulturno stanje narodovo, mar jim

narodov blagor. Čim več vodiških Johanc, tem lažje vladanje, tem lažje izkoriščanje ljudstva.

Sklenili so deželno garancijo za svoj denarni zavod. Bodisi kakorkoli. Ali je ta zavod siguren ali ne, ali kako pride dežela vendar do tega, da jamči samo za ta zavod? Pošteno deželno zastopstvo bi kaj takega prav gotovo ne dopustilo, a če že, zakaj ne jamči dežela tudi za druge denarne zavode? In tudi tu ni odgovor težak! Zato, ker se jim gre za lastno bisago, za lastno korist. Sistematično so vzgojili svoje pripadnike v nemorali in klerikalec misli, da ga mora stranka nagraditi za to, da ji je dal svoj glas.

Potisnili so deželo in ž njo večino slovenskega prebivalstva za celo stoletje nazaj. Po vsem svetu je Kranjska zaslovela, kot nazadnjaška dežela. Zaničujejo Slovence, a ne zato, ker so Slovenci, nego zato, ker se misli izven ozkih mej naše domovine, da nismo dostopni višji izobrazbi, višji kulturi. Ubili so klerikalci naše učitelje, ubili nam univerzo, ubili gledališče, ubili naše najboljše pesnike. Sistematično hočejo ubiti tudi naše uradništvo, sistematično ubiti vse ono, kar misli z lastnimi možgani. In ako to ne gre s surovo silo, se rabijo svitle kronice. Kupujejo se pristaši politične svobode, da se razprši v nič trhli klerikalizem ob odločnosti in neomajani moči naprednih idej.

In vse to mora volilce vzpodbuditi in zdramiti. V očigled vsem tem infamijam in koruptnosti mora dozoreti v njih nepremakljiv sklep, prepričati sramotno-drzni klerikalni naklep. Klerikalni računi se morajo prekrizati in čut dostojnosti v posamezniku se mora siloma upreti nameravanim klerikalnim špekulacijam. Napredni volilci bodo klerikalnim špekulantom pokazali, da so vstrajni in zvesti pristaši politične svobode, da se razprši v nič trhli klerikalizem ob odločnosti in neomajani moči naprednih idej.

Kako bi pač tudi napredni volilci volili klerikalne samopašnike, ki so ves čas svojega neomejenega gospodarstva v ti nesrečni deželi kupičili lumparijo na lumparijo. Saj je treba volilcem le eno, da se odločijo: pomislijo naj na same sebe. Pomislijo naj na draginjo, ki se čimdalje bolj širi, pomislijo naj, da so klerikalci oni, ki so glasovali v dunajskem parlamentu za dveletno vojaško službo po vladnem predlogu, ki ne razbremeni niko-

gar, ki pa pritegne nebroj delavnih moči, ki so dosedaj služili le po osem tednov, k dveletni, oziroma tudi triletni vojaški službi. Pomislijo naj na dejstvo, da so bili ravno naši klerikalci oni, ki so redno in povsod glasovali proti ljudstvu in za vladno. Pomislijo naj, da so in bodo klerikalci glasovali zopet za celo milijardo za vojašto, ki bi se desetkrat bolje porabila v druge narodno-gospodarske namene. Glasovali bodo z vneto za povišanje rekrutov, glasovali navdušeno za nove davke na vse one potrebščine, ki jih rabijo najširši sloji. Glasovali bodo za davek na žganje z motivacijo, da se bo potem manj žganja popilo. A v skoro dvanajstletnem gospodarstvu v deželi niso pomagali ubogemu kmetiču niti v toliko, da bi si lahko kupil čašo vina mesto fraklja žganja.

Pomislijo naj na to, kaj vse so klerikalci ob volitvah počeli, kaj vse so vsakemu stanu posebej obljubovali, pa tudi redno pozabili na obljube, ko je bil čas, da jih izpolnijo.

S stranko neresnice, laži in zavratnosti, s stranko, ki brezskrbno žrtvuje ljudstvo in njega interese, če ima od tega kaj koristi, mora vsak volilec posebej obračunati. Zahtevali so te volitve. Dobro naj jih imajo in naj bo zanje to ljudska sodba. Kot uničujoča sodba naj pade decembrsko glasovanje na njih krivično glavo, kot teža preslepljenega ljudstva, kot sodba ljudske jeze radi njihovega izdajstva.

In čegar narastveni čut še ni popolnoma otrpnil in kdor si je v tej korumpirani deželi še obdržal smisel za pravico in moralo ter priznava tem načelom tudi pravico v političnem življenju, ne bo dal niti glasu stranki, ki je posebljen z gled nemoralnosti in korupcije.

Niti najmanjši uspeh ne gre stranki, v kateri je personificirana laž in podkupovanje, samopašnost in zastrupljanje javnega mnenja!

Južna železnica.

(Dalje.)

Družba se je leta 1858 novo konstituirala kot K. k. privilegierte südliche Staats-, lombardisch-venetianische und zentralitalienische Eisenbahngesellschaft s sedežem na Dunaju in izdala 740.000 akcij po 500 frankov, na katere pa je mesto 150

PODLISTEK.

J. N. Potapenko :

Rešilna beseda.

Dalje.

III.

Stražmojster je bil takoj in brez godrnjanja pripravljen, dohiteti družbo, a občinski pisar je spravil le do polovice. „Ne morem,“ je razlagal, „ker sem bolan na jetrih.“ Gospe pa so upoštevale svoje izredno stališče in pile vino in česnjeve liker. Pri tem prijetnem poslu pa so oči ljubke in poredne gospe lekarniškega pomočnika prav pomenljivo pomežikavale in se svetlikale in Andron, čigar žena radi bolezn na nogah že tri leta ni zapustila postelje, jo je dvoumno pogledaval.

Ob navzočnosti stražmojstra se je zasukal pogovor, kakor naravno, na dogodke v Buzilovki. Poslušalci so se najbolj zanimali za to, kako je Abram visel na vratih.

„Res z glavo navzdol?“ vpraša Omeljan Grigorjevič, ki si ni mogel vse časti vrednega Abrama predstavljati v tako čudnem položaju.

„V polnem pomenu besede!“ odgovori stražmojster s svojim polno donečim zvonkim glasom, ki je spominjal na glas trobente, ako trobiš na planjavi ob hudem mrazu. „Predstavljajte si: Jahal

sem v Buzilovko, požuril sem se, kar frčal sem in konj se je penil. In sedaj pomislite, kaj sem videl? Okoli krčme je stala gruča ljudi. Udrihal sem samoposebi umevno z bičem na desno in levo in vpil: „Prostor tu!“ Ognili so se. Jašem do krčme in vidim — ali si to morete predstavljati? — ubogi Abram visi s petami navzgor in z glavo navzdol, škrici so padli nazaj ter mu zakrivali obraz. Tako je visel ubogi Abram ter ni niti vpil, nego je le hripavo stokal. Njegova žena, Ruska, je sedela na zemlji, to se pravi na snegu, in tulila kakor tuli pravi volk. Kmetje pa so stali poleg ter se smejali. Tako ljudstvo! In pazite dobro: na ta način je visel že nad eno uro! „Čemu ste ga obesili?“ jih vprašam. „Raditega,“ so rekli, „ker mu je pošlo že prvi praznik žganje!“ Kaj pravite k temu, gospoda moja? Radi tega, ker mu je žganje pošlo! „To je vendar le zato, vi ničvredna druhal, ker ste začeli pijančevati že na sveti večer ter požirate žganje v takih množinah, da vam ne bi zadostovale tudi tri krčme.“ Pa so mi odgovorili: „To je vendar skrajno žaljivo. Praznik je in nič več ni žganja. Če že kdo prevzame krčmo, naj izpolnuje tudi svojo dolžnost in skrbi, da bo dovolj pijače!“ Kaj pravite k temu, gospoda moja? „In zato smo ga obesili,“ so rekli, „kot svarilen vzgled!“ Snel sem seveda Abrama takoj z vrat ter ga oddal njegovi Ruski. Kaj vse se ne pripeti!“

„N-ja!“ se oglasi Antiohov in glasu se je takoj poznalo, da hoče povedati nekaj pikrega. „N-ja! Ali vam pa ni zato prinesel Abram dva vedra žganja?“

„Žganje mi je prinesel, a ne dveh veder, nego samo eno! Kaj pa je tudi na tem, če mi je prinesel žganje? To vendar ni nič hudega. Danes mi je prinesel žganje in Omeljan Grigorjevič ter jaz sva ga pokusila.“

„Lep stražmojster!“ nadaljuje občinski pisar porogljivo.

„Ali kaj pa je na tem? To vendar ni prepovedano darilo! Jaz smatram stvar takole: Ravnal nisem strankarsko. Ali ako hoče biti človek hvaležen, ga vendar ne bom oviral... Kaj ne, Marko Ivanovič?“ vpraša stražmojster občinskega predstojnika.

„Da... tako je to... he!“ odgovori pritrjevaje občinski predstojnik, čigar oči so že postajale meglene.

„Občinski predstojnik ne razume ničesar o tem! Kako pa bi tudi kaj bolje razumel nego jaz!“ odgovori Antiohov trdovratno in male črne oči so mu žarele zlobnosti.

„Pustite ga vendar!“ reče Andron z dobrovoljnim usmevom. „Saj je na jetrih bolan, naš Antiohov! Radi tega je tudi tako zbadljiv!“

„Ne, rad bi vso stvar pojasnil,“ reče stražmoj

milijonov goldinarjev plačalo le 51 1/4, dočim so se zopet triodstotne obligacije v vrednosti po 15·7 milijonov oddajale po kurzu 7·8 milijonov, torej 49·7 nominalne vrednosti. Dasi so pa vedeli, da bo naslednje leto neugodno, ker je silno rastel agio srebra, da državi dolgujejo še 93 milijonov goldinarjev, ne oziraje se na obligacijski dolg, so si Rothschildi za leto 1859 izplačali 14 odstotkov dividende.

Toda naravno, da ta švindlerski procvit ni mogel trajati predolgo. Že naslednjega leta ni bilo mogoče več vzdržati dividendo na tej višini, padala je leto za letom in koncem 1864 so imeli primanjkljaj v ogromnem znesku 14·5 milijonov goldinarjev, ki ga niso mogli prikriti. Upravnega sveta pa to ni oviralo, da je pri občnem zboru dosegel emisijo novih obligacij, katere so bile odane po kurzu 47·4 odstotkov, leto 1865 pa se je zaključilo z deficitom 39 milijonov goldinarjev.

Dočim je podjetje rapidno nazadovalo, so delovalci mislili, kako bi se iznova obogatili in so si izmislili, da najamejo trajen dolg za pokritje deficita. Od leta 1866 do leta 1868 so emitirali šestodstotne bone po 200 goldinarjev nominalne s kurzni izgubami 12·5 do 24·7 odstotkov (namenoma uprizorjenimi) in preko 40 milijonov absolutno. Kupci teh bonov (samoobsebi umevno vedno isti Rothschildi in tovariši) so jih vsled nizke kupnine obrestovali mesto po 6 z 10·6 odstotkov povprečno; pa še ni bilo podjetje dovolj preobremenjeno: zapadlih bonov niso plačevali v gotovem nazaj, marveč jih konventirali v triodstotne obligacije, in ob terti so se primerile naravno nadaljne izgube, ker je emisijski kurz padel na 45·8 odstotkov. Ta transakcija je vsega skupaj pomenjala kurzno izgubo **61·1 odstotkov**, to se pravi, dolžni listi so se prodajali niti ne za 40 odstotkov vrednosti! V kapitalističnem smislu rečeno je to pomenjalo, da so gospodje Rothschildi in tovariši kot kupci bonov naklonili svoji lastni družbi **99 in pol milijonov goldinarjev**, zato pa dobili **252·7 milijonov**, torej so pograbili dobička 153·3 milijonov. Iz triodstotnih obligacij so na ta način že postale 9·5 odstotne.

Pri tem pa ne govorimo o nedvomno velikanskih ekstraprofitih, ki so jih gospodje napravili pri zgradbi; kajti zgradbeni stroški so bili za tedanje razmere čudovito visoki.

Končno so se akcijonarjem počasi začele odpirati oči in poročila upravnega sveta na občnih zborih so z vedno večjo težavo pomirjala naraščajočo nezaupnost in množične se pritožbe. Že leta 1868 se mora upravni svet braniti proti očitjanju, „dividende baje izginjajo, obrestovanje obligacij baje niti ni zasigurano, naši dohodki baje neprestano nazadujejo, ne pa, da bi naraščali; baje zakrivamo izdatke; naši računi so baje nenatančni, goljufivi, sleparski; baje se z ogromnimi koraki bližamo bankrotu“ — in se je branil s tem, da je kupičil obljube o sijajni bodočnosti. Tudi je prevzel i v Avstriji i v Italiji več prog v obratovanje, zgradil železnico čez Brenner (1867), proge Beljak-Franzensfeste in St. Peter-Reka (1868), za koje progi so bile izdane petodstotne in druge obligacije v nominalnem znesku 376·5 milijonov in ob emisijski izgubi 185 milijonov, a država pa je Rothschildovi skupini darovala 13 milijonov goldinarjev v srebru kot „subvencijo“. Vzlic temu pa je sila vedno bolj pritiskala, dividende so padale vedno nižje, znašale so leta 1869 še 5 odstotkov, so padle 1870 na 3, poskočile 1871 in 1872 na 4, padle 1873 zopet na 3, 1874 na 1·5 in 1875 na 1 odstotek, vsled česar se je akcija južne železnice trajno

razvrednostila, ne da bi se pa mogle v tem zadnjem letu popolno plačati obresti obligacij. Izza 1900 akcionarji sploh niso več dobili nobene dividende.

Predalec bi zašli, če bi pripovedovali nadalje finančno zgodovino južne železnice enako obširno. To, kar smo povedali, zadošča, da razumemo, kje iščimo kali boleznii podjetja: V ogromnem nadkapitaliziranju železnice, ki ga je uprizorilo par borznih magnatov zaradi osebne obogatitve in ki se v številkah izraža takole:

V južni železnici je investiran nominalni kapital 2819 milijonov frankov akcij in obligacij, za katerega je netto dobila samo 1590 milijonov, tako da mora podjetje nositi velikansko disagioizgubo po 1229 milijonov, t. j. južna železnica mora skoro dvojno višino kapitala, ki je v resnici naložen v nji, obrestovati, ona mora skoro dvakrat toliko plačati nazaj, kot je prejela. Računajmo letno obrestovanje in amortizacijo disagia le s 30 milijonov frankov, tedaj mora južna železnica skrbeti, da poleg normalne obrestne in amortizacijske kvote in obratnih izdatkov dobi še to ogromno nadkvoto samo da ostane v ravnotežju. Teh 30 milijonov priča torej o brezvestnem borznem oderuškem gospodarstvu ustanoviteljev, pomenja nadaljujočo se neopravičeno obogatitev posestnikov obligacij: to je zlo, ki polagoma uničuje mozek podjetja. Dokler letna kvota obligacij, ki jo je treba plačati nazaj, ni dosegla svoje popolne višine, to breme ni bilo tako občutno in se je pokrivalo z dobičkonosnim obratovanjem železnice. Odkar pa jo je dosegla, je treba le neznatne nezanesljivosti pri dohodkih obratovanja, pa se začne majati obstoj podjetja.

POLITIČNI PREGLED.

Državni zbor.

V zadnjih zasedanjih je rešil državni zbor davek na peneča vina ter davek na konjske dirke. Nadalje je vlada izročila parlamentu predlogo o zvišanju rekrutnega kontingenta. Po brambnem zakonu z dne 5. julija 1912 znaša skupno stanje rekrutov pri armadi in mornarici ter obeh deželnih brambah 212.500 mož, po novi predlogi naj se poveča za 31.300 mož, torej na 243.800. Stroški znašajo za Avstrijo 253 milijonov 950.000 kron. Razdelijo se takole: Tekoči stroški za armado se zvišajo za 41 milijonov; od teh se nahaja 7.250 milijonov že v budžetu za I. semester 1914, 12·2 miliona pride v proračun za leto 1914/15, ostala vsota 21·5 milijonov se naj pokrije v proračunih do leta 1919/20. Enkratni stroški znašajo 108 milijonov kron, od teh se naj pokrile 10·1 milijonov z naknadnim kreditom za leto 1913 (!), 4·6 milijonov v I. semestru 1914., 25·3 milijonov v proračunu za 1914/15, 68 milijonov sukcesivno do leta 1918/19.

Stroški za dež. brambo znašajo: tekoči 28·59 milijonov (0·82 milj. v I. semestru 1914, 4·61 milijonov v letu 1914/15, 23·16 milijonov sukcesivno do 1920/21); enkratni 76·36 milijonov kron (0·53, 2·91, 72·92 milijonov).

Potem se je prekinilo s sejami, da se je obravnavala zadeva z gališko volilno reformo.

Gališka volilna reforma.

Pod namestnikom dr. Bobrzinskim je prišlo med poljskimi demokrati, ljudsko stranko ter takozvanimi krakovskimi konzervativci na eni strani in rusinskimi strankami na drugi strani do stvarnega sporazuma. Že se je zdelo, da se bodo nasprotniki

in gostje cerkvenega starešine Omeljana Grigorjeviča Ščerbatii ne bi bili nikoli izvedeli o dogodkih lekarniškega pomočnika. Ker se je pa to zgodilo, čutil se je le-ta poklicanega, da nastopi v ulogi pripovedovalca. Tu bi bilo tudi umestno pripomniti, da je bil lekarniški pomočnik prej pri vojaki in da je radi tega nosil brke in izbrito brado. Lase je imel na kratko strižene, kar je uplivalo na njegova velika ušesa, da so mu še bolj štrlela v svet. Končno bodi še povedano, da je bilo njegovo rodbinsko ime Otriganenko in da ga je Andron, kadar je bil navzoč, imenoval s priimkom in imenom očeta Avdjej Savič. Za njegovim hrbtom pa ga je imenoval „rudeči pes“, radi tega, ker so bili njegovi lasje te barve.

„V tem kraju se je nekoč pojavila huda epidemija, kar pomeni v navadnem govoru bolezen,“ nadaljuje Otriganenko. „Reči moram, da je bila to nepoznana bolezen in okrožni zdravnik sam mi je odgovoril, ko sem ga uradno vprašal po nje latinskem imenu: ‚Vrag naj jo pozna, jaz sam je ne! Dajte pa na vsak način oleum ricini z emulsio amygdali ter pokladajte poleg tega goršične obliže. Potem hočemo videti nadalje!‘

Andron ga je prekinil.

„No, čujte, Avdjej Savič, latinsko ni treba, da bi govorili z nami. Jaz sem sicer pohajal tri razrede okrožne šole, ali bog vedi, da se ne spominjam niti več na latinski ABC!‘

volilne reforme takozvani podolski konzervativci, avtonomisti in Vsepoljaki zadovoljili z zgolj opozicijskim stališčem ter omogočili uzakonjenje kompromisa. V tem trenutku so nastopili poljski škofje ter podžgali novi boj, ki je uničil kompromis. Sledil je razpust gališkega deželnege zbora. Iz novih volitev pa so izšli nasprotniki volilne reforme ojačeni, na zasedanje dež. zbora ni bilo misliti in Rusini so se ozlovoljeni povrnili k svojim starim radikalnim zahtevam in obnovili svojo ostro politično taktiko.

Po nasvetu načelnika poljskega kluba se je sedaj odločila vlada, da predloži strankam lastni kompromisni predlog ter je poverila vitezu Korytovskemu nalogo, da ta predlog izdela.

Avstro-Ogrska in Italija proti Grški.

Avstro-Ogrska in Italija sta obvestili grško vlado v Atenah, da so dobili člani mejne komisije nalogo, da priklopijo vse one pokrajine Albaniji, kjer dela prebivalstvo komisiji težkoče. Nadalje sta obe vladi sporočili, da mora biti delo komisije končano dne 30. novembra in da morajo grški vojaki zapustiti to ozemlje najkasneje dne 31. decembra. Ti dve noti pa nista, kakor zatrjujejo z Dunaja, ultimatum Grški, pač pa pravijo dunajski listi, da sta Avstro-Ogrska in Italija opozorili Grško, da bosta eventualno zahtevali od Grške zadoščenje za težkoče, ki jih stavijo prebivalci južne Albanije mejni komisiji. Če se nota res tako glasi, je to zopet unikum avstrijsko-italijanske vlade.

Avstro-Ogrska in Italija sta mogli dati navodila le svojim članom v mejni komisiji, nikakor pa ne komisiji sami. Da ne slišimo ničesar o kakih naročilih nemškemu zastopniku, je gotovo tudi zelo zanimivo, najvažnejše pa je gotovo, da je prišlo med samimi člani komisije do hudih nesporazumljenj. Poročilo trdi, da ne stavi toliko prebivalstvo komisiji zapreke, kakor da skušajo avstrijski in italijanski člani komisije z napačnimi informacijami spraviti druge člane komisije v zmoto. Grški zunanji minister je naglašal v svojem odgovoru na avstrijsko in italijansko demaršo, da je dal oblastem naročilo, da naj dela mejne komisije po možnosti podpirajo, da pa grška vlada nikakor ne more nič za to, če manifestira prebivalstvo za priklopitev h Grški.

Preteč vpad Albancev v Srbijo.

Albanci se zopet v večjih četah zbirajo na severovzhodu Albanije. Najbrže nameravajo vpasti na srbsko ozemlje. Če bi protektorji Albanije tudi to pot ne mogli prisiliti Albancev, da mirujejo, bi bila Srbija prisiljena braniti se sama. Pri vsem spoštovanju volje velesil se more priznati Srbiji pravica, da gleda bolj na mir v svojih pokrajinah, kakor na mir v Evropi. Albanci ne smejo več ropati po srbskih pokrajinah. Možnost novega albanskega vpada je dana vsled strankarskega nastopa dveh velesil, ki nista ganili s prstom, ko so orožene albanske čete morale mirno srbsko prebivalstvo in ropale njih imetje. Tudi nista zahtevali ti dve velesili kaznovanja voditeljev tega mednarodnega zločina, pač pa sta zahtevali, da Srbija zapusti strategične pozicije, na katerih bi se bila Srbija mogla ubraniti roparskih vpadov. Nov albanski vpad je torej prav lahko mogoč in tudi verjeten.

Bolgarski manifest v Trakiji.

Pretekli teden je bolgarska vojska zopet zasedla Trakijo. Pri tej priliki je vlada izdala ma-

ster. „Če sem rešil človeku življenje, mu vendar ne morem prepovedati hvaležnosti?“

Občinski predstojnik in lekarniški pomočnik ter vse dame so izražale z vzkliki, da ima stražmojster popolnoma prav in Omeljan Grigorjevič je natočil osmi krog. Zase je štel seveda tudi le to, kar je doma popil.

Učitelj Siromahin je po svoji navadi ves čas molče sedel ter poslušal pogovor. Tembolj pa se ga je udeleževal v svoji notranjosti. Sam pri sebi je razmotrival vprašanje: Ali je mogoče prepovedati človeku, da je hvaležen, ako se mu reši življenje? To vprašanje je rešil v zanikajočem smislu, a vedel le ni, kako naj sodi o vedru žganja. Ni se mu zdelo umestno, da ima ta pijača tudi mesto poleg čuta hvaležnosti. In ta misel ga je ovirala, da ni povedal javno svojega mnenja.

Ko je bil popil osmi kozarec, se popraska lekarniški pomočnik ter reče:

„No, in zakaj ne bi bil človek dovteten za hvaležnost? Saj to še ni nič. Povedati Vam hočem slučaj, ki se mi je pripetil pri izvrševanju svojega lekarniškega poklica v trgu Stanislav.“

Povdarjati je treba, da se je smatral lekarniški pomočnik za neprekosljivega pripovedovalca in da ni prenesel, ako je v družbi kdo bolje pripovedoval kot on. Ako ne bi bil stražmojster s svojo povestjo vzbudil vseobčega zanimanja poslušalcev, bi bil lekarniški pomočnik bržčas molčal

„Ah, prosim brez zamere! Pozabil sem, da niste specialisti v tej stroki!“ odgovori Otriganenko s samozavestnim smehljajem. „Oleum ricini je ono, kar se navadno imenuje kastorolje, s katerim se mažejo škornji iz juhte, da postanejo mehki, in emulsio amygdali je mandljevo mleko. To mi je torej zdravnik rekel ter se zopet odpeljal. Bolezen pa, to si je dobro pomniti, se je pojavljala večinoma v želodcu, torej v trebuhu, ter je ljudem povzročala velike bolečine. Povzročala je pa tudi vročico in mrzlico. In tu sem začel poizkušati svoja sredstva. Najprej sem imel zdraviti staro ženo. Dal sem ji ono mešanico ter ji položil goršični obliž na križ. In vidite: drugi dan je izročila bogu nebesškemu svojo grešno dušo. No, ali sem bil morda jaz temu kriv? Zdravnik je tako odredil in jaz sem moral ordinacijo izvršiti.“

„Čakajte malo, čakajte malo!“ prekine Andron zopet pripovedovalca. „Kako pa je bilo oni gospe ime?“ Pri teh besedah je ponovno nalil vse kozarce.

„Čemu bi to radi vedeli? Res se ne morem natanko spomniti. Ako si prav domišljam, Fjodosja.“

„No, potem moramo piti na večni mir in pokoj Fjodosine duše!“ opazi Andron.

Ta predlog je bil sprejet z veseljem in vsi so pili na večni mir in pokoj Fjodosine duše. Lekarniški pomočnik pa je nadaljeval: Dalje.

DNEVNE VESTI.

Za Moškercem — Florjančič. Znano je, da je vložila gdčna. Kamila Theimer proti „Slovencu“ tožbo radi razžaljenja časti. Pobožni škofov list je namreč prav nepobožno sramotil gdčno. Kamilo Theimerjevo. Dasiravno je „Slovenec“ priobčil kar dve strani dokazov resnice, je njegov odgovorni urednik vendar pobral šila in kopita ter ušel roki pravice, tako, da se mu ni mogla dostaviti obtožnica. Seveda je čutil naš kolega iz farovškega dvorišča dični „Gorenjec“, odnosno dični njegov šefredakter v sebi potrebo, da je ponatisnil lumparije iz „Slovenca“ ter iste še zabelil s proizvodi svojih kurjih možgan. Gdčna. Kamila Theimer je vložila tudi proti odgovornemu uredniku tega lističa tožbo radi razžaljenja časti, a mož — Ivan Florjančič, svojega stanu kranjski grobokop — ki je prišel v to zadevo kakor Pilatus v vero, je v zadnjem hipu protestiral proti ljubljanski poroti. Zilil je — to se pravi ne on, nego njegov čestiti zagovornik — golido gnojnice čez kranjske protornike ter zaprosil za drugo poroto. Najvišje sodišče je samoposebi umevno to zahtevo zavrnilo in grobokop, alias odgovorni urednik „Gorenjca“, ki pa seveda ni imel niti pojma o odgovornosti svojega posla, bi se moral zagovarjati za nekaj, česar prav gotovo še čital ni. A Kamila Theimer, deželno sodišče in dunajsko najvišje sodišče obrachata, klerikalni falotje pa obrnejo. Tik pred praznikom Vseh svetih je dobil ta pač neodgovorni, a vendar odgovorni urednik iz Ljubljane pismo, ki mu je brščas nasvetovalo taktično potezo. Menda je bilo v njem tudi nekaj onega rdečkastomodrega papirja, za katerega plača avstro-ogrska banka pri svojih glavnih zavodih na Dunaju in v Budimpešti takoj na zahtevo določeno svoto v postavnem kovnem denarju. Hudobneži pravijo celo, da je bil na teh papirjih datum „dne 2. januarja 1913“. In glej čuda! Koj drugi dan, po tem, za grobokopa kaj znamenitem dnevu, je gospod Florjančič izginil ne ve se kam. Puštil je v nemar obili zaslužek, ki se mu je ravno te dni obetal, ter šel po svetu bog ve kam. Brščas so ga poslali klerikalci, rekte kranjski farovž in dični šefredakter, v kako žurnalistično šolo, kjer se menda nahaja tudi že njegov kolega od ljubljanskega „Slovenca“.

Morala. Dočim so pri ljubljanskem škofovem listu komandirali po Moškercem begu za odgovornega urednika kar državnega poslanca Jože Gostinčarja, po mnenju klerikalcev najboljšega redakterja, kar jih premore klerikalna stranka, je rešitev uredniške krize pri farovškem listu v Kranju delala gospodom precej preglavice. Dočim so ljubljanski klerikalci zlahka dobili novega urednika in so nastavili Gostinčarja že raditega, ker je imun in ga sodišče tudi zaradi največjih lumparij ne more prijeti, so v Kranju iskali urednika, kakor ranjki Diogen z lučjo ob belem dnevu ljudi. Častiti dekan Tone, ki balancira že 17 let na pons asinorum, je prigrvarjal temu in onemu, kakor bolnemu konju. Pa se vendar ni našel med kranjskimi klerikalci mož, ki bi prevzel odgovornost „Gorenjčeve“ prismsodarije in falotarije. Odkar so zadnjič žene dveh prejšnjih urednikov prav energično protestirale, češ, da rabijo može za čisto kaj drugega, kakor za to, da bi jedli cele mesece ričet na ljubljanskem deželnem sodišču, se ne upa noben kranjski klerikavzar, in naj bo še tako odločen, prevzeti tega nevarnega posla. Na pomoč je moral priti tem ubožcem tehnični vodja klerikalne tiskarne. Mož bo že vedel sam presoditi, če je mogoče to klerikalno dostojanstvo spraviti v sklad s ponosom neodvisnega tiskarja.

Tretja železniška zveza s Trstom. Z aneksijo Bosne in Hercegovine ter zasiguranjem avstrijske interesne sfere v Albaniji, predvsem pa ako se posreči doseči avstrijski vladi pametne trgovske zveze s Srbijo, stopa v osprednje vprašanje tretje železniške zveze s Trstom. Kakor znano vodi sedaj v Trst predvsem Južna železnica in kot druga državna železnica. Obe progi pa sta tako grajeni, da ostane veliko rodovitnih in industrijskih pokrajin brez direktne zveze z našim trgovskim emporijem, s Trstom. Zato se je začelo razmotirati vprašanje, ako ne bi bila mogoča še tretja zveza z Trstom, ki bi šla iz severa čez Gornje Stajersko, Koroško, St. Andrej, Velikovec, Železno Kapljo, Jezersko, Kranj, Škofjo Loko, Poljansko dolino, Idrijo in Ajdovščino v Trst. Ta železnica ne bi bila le najkrajša zveza s Trstom, torej z morjem, vezala bi obenem od severa do juga monarhije vse one kraje, ki so gospodarsko važni. Osobito bi ta zveza ustrezala željam industrije od Kokre pa do Idrije. Koliko leži na primer v kokriških hribovskih lesa, ki trohni, ker nimamo komunikacije, da bi se spravil les v svet. Kar se ga izvozi, se ga izvozi izključno le z vozovi, kar naravnost podraži pridelek najmanj za polovico. Da bi Kranj in njega okolica s to zvezo pridobil eminentno, leži na dlani, a obenem bi bila ustanovljena tudi že toliko željena zveza s Škofjo Loko in gospodarsko rodovitno Poljansko dolino ter z rudokopom Idrija. Obenem pa ta železnica ne bi bila le trgovsko-politične koristi. Pospesjevala bi v največji meri tudi tujski promet, ki bi posebno ob poletnem času prihajal od juga. Tudi strategi-

nifest, v katerem pravi med drugim: Po dolgi krvavi vojni sta Bolgarska in Turčija sklenili mirovno pogodbo, glasom katere pripadejo nekatere prej turške pokrajine Bolgarski. Te pokrajine je pravkar okupirala bolgarska vojska. Vpričo te okupacije izjavlja bolgarska vlada v imenu carja Ferdinanda, da goji napram vsemu prebivalstvu brez razlike vere in narodnosti ista čustva naklonjenosti in prijateljstva. Da se pozabijo krvavi dogodki, in da zavlada zopet mir, smatra bolgarska vlada za svojo dolžnost, da proglasi splošno amnestijo za vse one, ki so se udeležili vojnih operacij. Vse bolgarske civilne in vojaške oblasti imajo najstrožje povelje, da spoštujejo vero in narodnost državljanov in da skrbijo za njihovo osebno svobodo in za nedotakljivost osebe in imetja. Državljan Novog Bolgarije brez razlike vere in narodnosti uživajo iste pravice, kakor jih v smislu ustave uživajo vsi ostali državljani v carstvu. Obenem se vlada nada, da se bodo novi državljani odlikovali s svojo zvestobo do carja, z vdanostjo k novi domovini, s spoštovanjem zakonov in z bratskimi čustvi napram svojim so-državljanom.

Srbija in Črna gora.

Pogajanja med Srbijo in Črno goro zaradi meje so končana. Prišlo je do popolnega sporazuma.

Narodno-gospodarstvo.

Kmetijska podružnica na Breznici ima dne 9. novembra 1913 ob treh popoldne v dvorani stare šole na Breznici svoj občni zbor. Spored: 1. Pregled računov za leto 1913. 2. Volitev novega odbora. 3. Volitev odposlanca na občni zbor c. kr. kmetijske družbe. 4. Pobiranje udnine za leto 1914. 5. Slučajnosti. Če bi ob določenem času ne bilo zadostno število navzočih udov, bo občni zbor pol ure pozne e sklepčen, če bo navzoča desetina udov.

Tržne cene

na tedenskem semnju v Kranju, dne 3. nov. 1913			
Pšenica	100 kg	K	21.—
Rž	"	"	18.—
Ječmen	"	"	17.—
Oves	"	"	16.—
Koruza rdeča	"	"	20:50
Koruza rumena	"	"	19.—
Ajda	"	"	22.—
Proso	"	"	18.—
Deteljno seme	"	"	1:20
Fižol ribničan	"	"	30.—
Fižol koks	"	"	31.—
Fižol mandolan	"	"	28.—
Leča	"	"	20.—
Pšeno	"	"	30.—
Ješprenj	"	"	28.—
Krompir	"	"	4.—
Mleko 1 l.	"	"	—20
Surovo maslo	1 kg	"	3:50
Maslo	1 "	"	3.—
Govedina I.	1 "	"	1:68
Govedina II.	1 "	"	1:60
Teletna I.	1 "	"	2.—
Teletna II.	1 "	"	1:80
Svinjina I.	1 "	"	2.—
Svinjina II.	1 "	"	1:80
Prekajena svinjina I.	1 kg	"	2:20
Prekajena svinjina II.	1 "	"	2.—
Slanina I.	1 "	"	2.—
Slanina II.	1 "	"	1:70
Jajca	9 kom.	"	—80

Na tedenski semenj v Kranju, dne 3. novembra 1913 se je prignalo: 152 glav domače govede, 43 glav bosanske govede, 0 glav hrvaške govede, 5 teleta, 162 prešičev, 5 ovac. — Od prignane živine je bilo za mesarja: 75 glav domače govede, 0 glav bosanske govede, 2 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 86 v za pitane vole, 80—82 v za srednje pitane vole, 70—76 v za nič pitane vole, 58 v za bosansko goved, K—98 za teleta, K 1:16 za prešiče pitane, K 1:40 za prešiče za rejo.

DOPISI.

Iz Škofje Loke.

Pred volitvami smo, ki bodo, kakor vedno, tudi to pot vzburkale celo našo javnost. V nedeljo, 2. t. m. sta bila v našem mestnem uradu razpoložena dva imenika za splošno in mestno kurijo vsakomur na vpogled za čas 8 dni, to je do vključnega 9. t. m. Nekaj posebnega sta bila razglasa, s katerima se je volilcem naznanila ta reklamacijska doba. Kdor je prebral ta dokumenta, gotovo ni vedel, pri čem da je. Poizvedeli smo, da sta bila sestavljena na okrajnem glavarstvu. Skoro verjeti ne moremo, da je to res. Vsaj doslej smo živeli v mnenju, da na glavarstvu razumejo „uradno“ slovenščino. Glupost pa bi bilo misliti, da je bil naš pedični župan Tomažev Pepe kaj deležen pri sestavi tes razglasov. Podpisal ju je pa le! Znano je, da naš razboriti župan vžene s svojo čedno

slovenščino marsikoga v kozji rog. To je kar pribito, da bi še on kaj boljšega sestavil, če bi ga bila ta čast doletela. Vendar se pri vsem tem tolažimo, da, če bo on hotel kandidirati v naši mestni kuriji in bi tudi bil izvoljen za deželnega poslanca, kakor umevno na katoliški podlagi, bode potem moral biti uporaben tudi za kaj drugega. Pred pičlimi šestimi leti je bil poskusil to srečo, a ker je kandidiral na neodvisni podlagi, je takrat mož tudi — obvisel! Toda sedaj čujemo, da mož ni več tako neodvisen, kakor takrat. Hočeš nočeš, moral bo plesati, kakor se mu zaukazalo od klerikalne strani, ker drugače utegne še imeti vse klerikalce proti sebi! Tako se godi vsakomur, ako je častihlepen in bi rad splezal na visok klin. Vsem v Loki je znano, da ga naprednjaki niso posebno morali, celo takrat ne, ko je tako robantil čez našega dobrega župnika. Nič mu niso zauपालi in ga zato tudi niso hoteli voliti v občinski odbor. Zdaj pa odkar je postal silno navdušen pristaš klerikalne stranke in se taja same svete pobožnosti, se je prikupil predvsem župniku in vsem njegovim podrepnikom. Z njihovo pomočjo je postal nekaj več in so ga doletele vse časti, samo poslančeva čast še ne. Za to, kakor še sliši, se ne mara puliti. Verjamemo! — V volilnih imenikih je izpuščenih mnogo naših pristašev, kar ni nič čudnega, če je sodeloval pri njih sestavi naš za blagor vernega ljudstva tako silno vneti župnik. Te bo torej treba vreklamirati, one „zavedne“ volilce pa, ki ne spadajo v imenik, pa izreklamirati. — Klerikalci se na tihem pripravljajo za volitve. Ker se je ta njihova taktika doslej še vedno prav dobro obnesla, upajo seveda, da bo tudi sedaj tako. Zadnji dan, da celo zadnji trenotek izbruhnejo njihovi agitatorji na dan in pomotijo mnogo lahkovernih volilcev. Videli bomo, kako bo pri sedanjih volitvah. Vsi volilci celega našega sodnega okraja, če niso celih šest let spali, vedo zdaj prav dobro, kaj so nam klerikalni poslanci dosegli v tem času. Ali ne čuti vsak na svoji koži, kako neznosno nas tišči breme obilnih davkov in doklad, kako težki časi so nastali vsled draginje in pomanjkanja denarja? To je tudi „delo“ klerikalnih poslancev! Če bi bili zakaj, bi skušali vse to odvrniti od nas. A to niso poskusili. Pač pa so celi čas koketirali z vlado, ki je rabila njihove glasove v državnem in deželnem zboru, nam pa niso ničesar koristnega dosegli. Sicer se sedaj pred volitvami bahajo, da so za svoje volilce dosegli to in ono, naštevajo razne vodovode, ceste in druge naprave. Vse to so seveda storili z našim denarjem in bomo morali tudi vse to plačevati, Bog ve kako dolgo še. V šestih letih se pa tudi mora nekaj napraviti. Iz tega pa tudi lahko spoznavamo, da nas bo še samih klerikalnih dobrot konec. Kdor pa to ne spoznava in je udarjen s kurjo slepoto, temu ni pomagati. Ta bo gotovo še naprej volil s klerikalci. Naš meščan in naš kmet, ki vse to prav dobro ve, si dostikrat ne upa odločno nastopiti proti klerikalcem. To vidimo dosti jasno zlasti v našem mestu. Toda kdor želi dobro sebi in svojim potomcem, ta ve, kaj mu je storiti. Zatorej proč z malodušnostjo! Vsak naj na dan volitve z glasovnico v roki brez najmanjše bojazni pomaga strmoglaviti klerikalno strahovlado v naši deželi. To bode storil pa le, ako odda svoj glas za naprednega kandidata!

Iz Cerkljanske fare. Iz Cerkelj prihajajo vedno pikantne novice v svet, ne vem, ali so tam ljudje vedno preveč siti, ali pa se zakriva ubožstvo z napihovanjem in samohvalo, ki se cedi iz gotovih ošabnih ust. Da ne zmanjka čitateljem zabave, naj navedem navaden, a resničen dogodek, kako se napihujejo žabe napram volu. Zadnje nedeljo je bil tam nekje semenj, menda so imeli tudi bob. Gotovi ljudje so se domenili, da grejo zbirati kar v dveh ekspedicijah. Prvi je načeloval nek zelo „kunšten“ in domišljav mož. Ker je načeloval, je šel v gotovo hišo napovedat prihod novih gostov. Razkoračil se je in povedal: „Sedaj in sedaj se pripelje šef in z njim v spremstvu gotova gospa, vsa v svili in zlatu. Da bo do tistega časa „župca“ gotovo in že mehka, ker je gospa zelo občutna. Zobje njeni so pa „zlati“. Ob napovedanem času pa pridrvijo že znane „vojterce“ na dvorišče. Čvekačev Ferd vleče narejeno žensko, Čvekač pa vleče ta „kratko“ kakor sivc kola v breg in godrnja: „Po bof smo prišli“. Ker le venomer ponavlja „bof“ se prikaže služabnica in pravi: „Mama so rekli, da naj povem, da jih danes ni doma“. Janček pa pravi: „Saj ste nam že tako vse požrli, še to kravco vzemite. Janez naj pa meso vzame, saj smo jagence klali. Ferd se je menda kar zasukal, Čvekač pa pustil pasti čik na tla, pa hajd, do mizarja. Ko sliši „Mali“ ta nepričakovani dogodek, skoči kvišku in kriči: Kr . . . f . . . mizerija, torej tako sramoto nam delate. Jaz že pokažem, tožim in kar po dohtarju. Gostija gostaška, kar spravi se. Iztradal vas bom, da bo čudno!“ Čvekač pa godrnja: „Vlekla se je kompanija dedcev, ki ni nikoli sita. Denarjev imajo preveč. Po „bof“ ne bomo hodili“. Mica pa jamra, ker ni bilo nič „šajdesna“. Kdor hoče o tem kaj bolj podrobnega vedeti, naj se oglasi pri Janezu Jenku št. 79. v Cerkljah. Taki smo mi, mejš!

čno bi ta železnica imela prav posebni pomen, ker teče državna železnica, ki vozi skozi Jesenice, ob celi progi skoro izključno ob italijanski meji. Vprašanje je torej eminentne važnosti in le želiti je, da stopijo vsi interesirani krogi v stik ter skušajo uresničiti to, za vso državo obče, za nas Gorenjce pa še posebej sila važni projekt.

Volilna shoda. Ljubljanski občinski svetnik Etbin Kristan, je imel dne 18. in 19. m. m. dva prav dobro uspela socialno-demokratska volilna shoda v Kranju. Poslušalcev se je nabralo obilo in vse je sledilo pozorno izvrstnim izvajanjem govornika. V jedrnatih besedah je pojasnil g. Kristan klerikalni režim na Kranjskem. Živo je slikal vso propalost te stranke in nje naravnost cinično zasmevanje vsega, kar je pošteno. Načelnik te stranke, dr. Šusteršič je v deželnem zboru zavrnil neko interpelacijo o vodiški Johanci, češ, da je žaljiva. Dopustil pa je podle napade dr. Lampeta na narodno-napredno stranko. Žaljivo mu ni bilo, da je Lampe imenoval pripadnike narodno-napredne stranke krivoprisežnike. Žaljivo mu ni bilo, da se je napadla po dr. Kreku odsotna dama na najpodlejši in najgnusnejši način. Žaljivo mu ni bilo, da so se na nedopusten način žalili porotniki. Nemejen gospodar v deželi je klerikalna stranka, oziroma nje kolovodje. Naj bo učitelj še tako potreben, podpore ne dobi, razen če si iztrga iz prs še ono, kar se imenuje prepričanje in ga ne poštepa z nogami. Kulturne zavode imamo, n. pr. Glasbeno Matico, ki je gotovo zavod, ki se vobče ne more smatrati za strankarski. Podpore ne dobi, ker noče dovoliti, da bi odločevali o glasbi in petju mesto strokovnjakov Lampeti. Gledališče imamo, intendanco in igralce. A kaj vse to. Lampe pravi, da je on največji komedijant vseh komedijantov in dokler se mu ne dovoli odločilna beseda, ne bo dal — morda podpore — nego pustil ne bo igrati v baraki, ki se imenuje deželno gledališče. Tak je univerzalni geni Lampe. A enaki so si vsi: Šusteršič in Pegan in Jarc in Zajc. Dr. Krek, ki je hotel nekdanj veljati kot socialno naobražen, je izrabljaj socializem le kot plašč za svoje samopašne namene. A prišel je trenutek, ko se ta klerikalna strahovlada maje in nevarno poka. Zato je treba porabiti priliko ter uničiti to moro, ki lega na vsa napredna prsa. Treba iti na delo, na delo od moža do moža in vspeh bo zasiguran. Govornika se je tako med govorom kakor tudi ob koncu viharno odobraval. — Zabeležimo naj še, da so bile na shodu navzoče tudi nekatere kameleonske dvoživke, katerim bo treba v najkrajšem času povedati prav odločno, kam da spadajo.

Slovensko-klerikalna kultura na strankarskem zboru socialne demokracije na Dunaju. Te dni zboruje na Dunaju strankarski zbor socialne demokracije, katerega se je udeležil kot gost tudi ljubljanski občinski svetnik, pisatelj Etbin Kristan, ki je imel minolo soboto tako dobro uspeli volilni shod v Kranju. Med pozdravnim govorom je prav dobro karakteriziral klerikalno početje na Kranjskem in kot vzgled podal kulturno sliko o vodiški Johanci. Delegati in tuji gostje so se naravnost delectirali nad to pripovedjo in ponesli bodo seboj na vse dele Evrope vest o klerikalni kulturi, ki tako bujno poganja v srečni deželi Kranjski.

Vodiška Johana in nje „čudeži“. Slepenco, ki je na tako pretkan način izkoriščala lahkovernost našega kmetiča, so minolo soboto zjutraj aretirali v Vodichah na njenem domu. Vtaknili so jo v zapore ljubljanskega sodišča, kjer ji pa menda nič posebno ne ugaja. Vsekakor je bilo gotovo boljše na mehkih blazinah farovške postelje in ob hrani farovške kuharice, kakor na „prični“ ob kaši. Ko se je izvedelo, da so orožniki aretirali pobožno „svetnico“, so ljudje kar drveli skupaj. Najžalostnejše pri tem je pač to, da je tudi sedaj še mnogo takih, ki trdno verujejo v svetništvo Johance. Ubogo, zaslepljeno ljudstvo! Kdaj se pač otreseš duševnih spon, ki te tlačijo, ki ti mračijo pravi razum in spoznanje. Se veliko žalostnejše pa je, da to sicer dobro ljudstvo njih dušni pastirji navajajo k babjeverstvu. Eni pač tudi iz neumnosti, drugi iz dobro preračunjene misli, vedoč, da je to voda na njih mlin, ako se obdrži ljudstvo neumno, slepo zaupajoč v vse, kar izpregovori božji namestnik. Celó „Slovenec“, ta „najbolj informiran list“ na celem Slovenskem, je čakal v „nadaravnih moči“. Sedaj seveda vpije in se zvija ter se hoče otresti te svoje „svetnice“. Ne bo dolgo, pa bo trdil, da je Johanca — liberalca. In prepričani smo lahko, da se bodo našli ljudje, ki bodo tudi to verjeli. — Johanca pa ima tudi svoj zgodovino. Predno je začela z goljufijami na Kranjskem, je osrečevala Sušak in Trsat. Tudi tam se ji je po njenem izpovedanju večkrat prikazala Marija in čudež se je vršil za čudežem. Tako se je neko nedeljo, ko je nekdo pljunil hostijo v grmovje, zgodil „velik čudež“. Johanca ni bila vredna pobrati te hostije, zato ji je ista skočila, kar sama na mašno knjižico, na kateri jo je potem odnesla v cerkev. „Sveta Johanca“ je bila sploh dobro zapisana pri patrih na Trsat, seveda prišlo je dosti vernikov, ki so prinesli s seboj tudi dosti denarcev. V okolici Vodich in v Vodichah samih je pa kar stevala „čudeže“ iz rokava. Ozdravljala je ljudi in živino, mačke in pse. Da je s temi „čudeži“ ljudi popolnoma poneumnila, je ob sebi

umevno. Tercijalke so se kar trgale za najmanjšo stvarico, ki je bila od Johance. V drugem desetletju dvajsetega stoletja se je pripetilo, da je ljudstvo pilo vodo od sleparke. Celó v čaj so jo pomešali ter se mazali z njo. Tudi telečja kri je imenitno funkcionirala. Zastarano in smrdečo kri, ki se je držala ravno tako umazanega in obnošenega perila Johance, so si ljudje izprošali ter odnesli „relikvijo“ domov. Saj smo poročali, da je celo nek kaplan tak kos zamazane in krvave cunje imel toliko časa v svoji miznici, da od smradu ni več mogel zdržati. In celo biskup kranjski, knez in škof Anton Bonaventura Jeglič je odnesel trofeje v svojo palačo v Ljubljano. Kaj naj porečemo potem k ovčicam, če je že pastir tako neumen. Vodiški župnik pa mora biti posebljena traparija ali pa velik goljuf. Sleparki položi hostijo pri obhajilu v usta in vidi, da ima le ta na jeziku zlat križ. Ali je bil tako neumen, da je verjel, da je to čudež ali pa je dobro vedel, da si je pilepila sleparka križ iz zlatega papirja in je to bogoskrunstvo mirno trpel radi dobička!

Vodiški čudež in njegov namen. — „Položi svoje prste na moje rane — in bodi veren“ — je dejal Izveličar svojemu učencu Tomažu, ki ni veroval, da je Krist res od mrtvih vstal. In ko je Tomaž otipal roke svojega stvarnika — je veroval. Gospod pa mu reče: „Ker si videl — veruješ, — blagor pa onim, ki ne vidijo, pa verujejo“. Tako je Izveličar dopustil svojemu nevernemu učencu, da se je na svoje oči prepričal, nad čemur je dvomil. In Kristovi učenci, navdahnjeni po svojem učniku, delali so — kakor je zapisano — po njem tudi velike čudeže, oznanjevali njegove svete nauke in ker so po njih živeli — je ljudstvo verovalo. Tako je bilo pred 1900 leti. In danes? Tudi v Vodichah se je zgodil — četudi posebne vrste — čudež in naše verno ljudstvo je verovalo vanj. Vendar pa se je vzbudil marsikakemu očividcu dvom — nevernega Tomaža. Od blizo in daleč so prihajali naši „prečastiti“ s samim presvetlim škotom vred, da se na svoje oči prepričajo, je li to nenaavadno krvavenje „čudežne Johance“ pristno ali ne. Na razna vprašanja svojih vernih ovčic so odgovarjali: „Tiho, nič se ne ve, najbrže bota velik čudež, kajti to je nekaj nadnaravnega (tako je pisal tudi naš kolega „Gorenjec“ — Op. ur.). Vsakemu radovednežu pa je bilo zabranjeno ta zakulisni čudež si malo bližje ogledati ter se tako prepričati o njega verodostojnosti. Šele, ko se je posrečilo nekemu ljubljanskemu izvoščeku razkrinkati vodiško sleparijo — nastal je pravcati dirindaj med sleparksko sodrgo — neverno ljudstvo pa je „svetnico“ preklinjalo. Mi pa povdarjamo, da je Johanca pri tej novodobni lumpariji najmanj kriva. Da se je to sleparstvo vršilo, sta vzrok duhovska in politična oblast, — kateri izmed obeh pa gre tozadevno prvenstvo, to je postransko, o tem naj sodi javnost. Tu se ne gre za osebo (Johanco), tu se gre za stvar. Če bi bila ta ponarejena svetnica pred razkritjem te sleparije umrla, nastala bi v Vodichah sloveča božja pot in v kratkem bi romalo na tisoče našega „vernega ljudstva“ na sveti kraj, kjer je potila ta izvoljena devica ne svojo, temveč telečjo kri. Tu bi še poznim rodovom kazali posvečen prostor, kjer je trpela najeta mučenica Kristove bolečine za grehe izpridenega sveta. To bi se bilo gotovo zgodilo. Izveličar in njegovi pravi učenci delovali so za blagor človeštva, današnja duhovščina pa deluje za svoj — žep. V tem tiči razlika. Smelo trdimo, če bi bila božja volja, da bi se ta vodiški čudež uresničil, postal bi vodiški farovž — zlato tele, tako pa ostanejo njegovi izumitelji zaznamovani s smrdljivo telečjo krvjo ter za novo in veliko sleparijo — bogatejši. Da, da! Ljudstvo poneumnjevati, je utrditi v vero čudežev in izprešati iz njega kar največ — denarja — to je bil tega ponesrečenega čudeža — glavni namen.

Zanimiv govor ministra za uk in bogočastje dr. Hussareka vit. Heinlein. Svečani otvoritvi novega protestantovskega teološkega doma (Evangelisches Theologenheim), ki se je vršila na Dunaju v ponedeljek 27. vinotoka, je prisostoval poleg mnogih visokih uradnikov in župana dr. Weiskirchnerja tudi naučni minister Hussarek, ki je znan kot goreč klerikalec pred bogom in pred ljudmi. Njegov govor je v toliko zanimiv, v kolikor meji na vrašanje verskega indiferentizma. Katoliška cerkev se proglašja za edino pravo in proklinja vsak indiferentizem, kar je z njenega strogo verskega stališča edino pravilno. Če pa bremo govor naučnega ministra — stebra avstrijskega klerikalizma, profesorja, ki označuje pri svojih vseučilišnih predavanjih odpravo konkordata iz l. 1855. in jezuitske vlade na polju šolstva kot kršenje pogodbe in to čez več kot 50 let, — potem se nam mora pojaviti vprašanje, kako daleč sega klerikalna mržnja do indiferentizma. Pa najprvo v kratkih potezah ministrov govor, ki je bil nekako sledeč: On častita protestantovski cerkvi na novem delu in ga označa kot izredno važen dogodek v zgodovini avstrijskega protestantizma. Omenja, kako važna je vzgoja dobrega duhovskega naraščaja za vsako cerkev, če pomislimo na težavne naloge duhovskega stanu in na to, da živimo v dobi materijalizma. On vidi v tej zgradbi ne le versko, ampak tudi patrijotično delo,

katero državna naučna uprava z najtoplejšimi simpatijami pozdravlja in katero bo vedno pripravljena dejansko podpirati. (Po tem stavku, bi mu kak srednjeveški papež že zdavno zaklical „Anathema sit“ in ga povabil v Canosso). Končno zakliče procvitu te ustanove in cerkvenega zavoda srčen Vivat, crescat, floreat! Ta govor morda ni toliko zanimiv z ozirom na osebo ministra, ki je v družbi znan kot tolerantni mož, zanimivejši je pa v tem oziru, ker nam kaže, da stebri klerikalizma dopuščajo indiferentizem z ozirom na druge konfesije, dočim dosledno zastopajo svoje rigorozno stališče proti pripadnikom lastne cerkve, če so naprednega mišljenja. Posebno čudno pa je, da strogo klerikalna naučna uprava kaže tako nepristranost v verskem oziru, dočim ji je v narodnostnem vprašanju taka nepristranost popolnoma španska vas (lex Kolisko). Značilen je ta govor za vse avstrijske klerikalce, prav posebno pa za naše razmere, v katerih prav kmalu lahko doživimo, da se pojavijo naši dični klerikalni poglavariji na različnih prireditvah in otvoritvah ljubljanskih protestantov (recte kazinotov, s katerimi so itak dobri prijatelji), dočim bodo na slovenske kulturne zavode, katerih radi svoje nekulturnosti ne morejo podpirati, lučali kamenje; vsemu temu pa bo morda dal blagoslov „dei misericordia et sedis apostolicae gratia“ episcopus Labacensis dr. Tone Bonaventura Jeglič, ki se s Hussarekom gotovo dobro pozna.

Praktičen vladar. Kakor znano so velesile ponudile albanski prestol nekemu knezu Viljemu zu Wied. Mož je docela neznan in Albancem je bila odločitev težka. A mož ni tako napačen, kakor se bi mislilo. Plemenit in moder je. Plemenit radi tega, ker hoče prevzeti težki posel vladanja v Albaniji, in moder, ker hoče imeti predvsem tudi v redu finančno vprašanje svojega vladanja. Iz svojega noče žrtvovati niti vinarja in zato je predlagal velesilam, da se ustanovi nekak kronski fond, iz katerega bi lahko črpal. A svitli knez misli tudi še na drugo. Bržčas pravilno računa s tem, da se mu ne bo v Albaniji dopadlo, ali pa tudi, da se ga bodo Albanci naveličali. In zatorej zahteva gotove garancije, ako prostovoljno ali po odnošnjih prisiljen odstopi. Torej kakor bo kazalo. Ali zahteva brezposelno podporo ali pa rento za nezgode. In naposled ima mož prav. Vse zahteva več plačila, zakaj bi ga bodoči vladar Albanije ne zahteval. A to bi naposled še šlo. Nevarnejše je pa vladanje v Albaniji iz drugega ozira. Riziko je prevelik. Nazadnje bo moral zapustiti Albanijo neprostovoljno in povrhu se mu še lahko pripeti, da dobi batine. Zatorej ima popolnoma prav, če se zasigura za vse mogoče eventualitete. Srečni Albanci, ki bodo dobili tako moderno mislečega kralja.

Klerikalni kandidatje za bodoče volitve. Klerikalna stranka je postavila za kandidate za splošno kurijo na Gorenjskem za okraje Kamnik—Brdo dekana v Kamniku Ivana Lavrenčiča, za Kranj—Škofjo Loko prof. Jarca, za Radovljico—Kranjsko goro—Trzič fajmoštera J. Pibra. Za kmetske občine Kamnik—Brdo dr. Kreka, za Kranj—Trzič—Škofjo Loko Franc Demšarja s Češnjice in Iv. Zabreta z Bobovka, za Radovljico—Kranjsko goro J. pl. Pogačnika.

Sokolska telovadnica v Kranju se je popolnoma preuredila in popravila. Stena, katera je poprej ločila oba prostora, ki sta se uporabljala za telovadbo, je skoro popolnoma padla, tako, da tvorita oba prostora sedaj samo eno veliko prostorno dvorano, 25 m dolžine in 8-6 m širine. A ne samo v tem oziru so se izvršile poplave, cela tla, ki so bila dosedaj strah telovadcev, saj se je pokadilo in poprašilo iz njih, če si količkaj trdo stopil, so bila preložena in pokrita so sedaj z deščicami, tako, da je sedaj popolnoma zabranjen pristop prahu iz te strani. In res lepo je pogledati to krasno parketirano dvorano, katera odgovarja v telovadnem oziru vsem higijeničnim predpisom, le za slučaj družih prireditelj bi svetovali Sokolu nabavo električnega zračilca. Želeti bi pa bilo tudi, da nam nudi Sokol v kratkem kak notranji nastop, ki se bo pri novourejenih prostorih gotovo drugače prezentiral, kot dosedanj.

Na nedeljskem koncertu podružnice S. P. D. v Kranju bo imelo občinstvo priliko slišati slovensko pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ iz Ljubljane. Ustanovljeno je bilo društvo leta 1905., torej obstaja komaj osem let, a je že neštokrat pokazalo, da ume svojo pevsko nalogo drugače, kot so jo umevala druga pevstva društva. Da ne omenjamo brezštevilnih sodelovanj in nastopov pri raznih narodnih prireditvah, se omejimo le na nekatere važnejše točke iz njegovega življenja. Navdušenje je v društvu prinesel pevovodja Bajde. Za njim je prevzel mesto pevovodje blagi, pokojni Alojzij Sachs, ki ostane „Zvonu“ nepozaben vsled svoje izredne agilnosti. Po njegovi smrti je poseglo več pevovodij, vendar je največ dosegel učitelj Waschte, pod čigar vodstvom je priredil „Ljubljanski Zvon“ l. 1910. izlet v Belgrad, ki ostane pevcev v neizbrisnem spominu. Koncertirali so v belgrajskem narodnem gledališču ob nepopisnem navdušenju belgrajskega občinstva. Navzoč je bil tudi prestolonaslednik Aleksander. — Po odhodu g. Waschteja v Trst, je začel poučevati petje sedanjí „Zvonov“ dirigent g. Zorko Prelovec.

L. 1911. prirejeni pevski večer v spomin pokojnim bratom Ipavcem, začenja v društvu novo dobo. Ustanovil se je mešan zbor, ki je dosegel lepo število uspehov. „Ljubljanski Zvon“ je takrat opustil slabe navade pevskih društev, črtal je iz društvene dela prirejanje veselice in si je zapisal na svoj prapor nova, moderna načela. Predstavil se je občinstvu v par resnih koncertih z izvajanjem najnovejših skladb in je tako stopil v vrsto prvih glasbenih društev. Seveda ima društvo tudi neprijatelje, ki jih njegov napredek bode v oči. Ne bo pa krenilo od začrtane poti niti za las, temveč bo v veri na lastno moč korakalo v bodočnost, idealnemu cilju čim možne popolnosti nasproti! V nedeljo pod „Ljubljanski Zvon“ kranjskemu glasboljubivemu občinstvu iz svojega repertoira krasne, jako težke moderne skladbe, ki deloma še natisnjene niso. Zasedena dvorana bo društvu najlepše priznanje in vzpodbuda k nadaljnjemu delu!

Spored koncerta, ki ga priredi Podružnica S. P. D. v Kranju v nedeljo, dne 9. novembra v Sokolski dvorani v Kranju s prijaznim sodelovanjem gospice Pipce dr. Tavčarjeve, g. Ant. Trosta in pevskega društva „Ljubljanski Zvon“ iz Ljubljane. Spored: 1. Mešan zbor: a) Fr. Ferjančič: „Tone solnce, tone...“; b) St. Mokranjac: Srbske narodne pesmi, II. šopek. 2. Pipca Dr. Tavčarjeva: E. Adamič: a) Uspavanka; b) Jezdec. 3. Moški zbor: E. Adamič: Kregata se baba in devojka, (rokopis). 4. Pipca Dr. Tavčarjeva: A. Lajovic: Pesem o tkalcu; O. Dev: Mak. 5. Mešan zbor: E. Adamič: a) V snegu; b) Večer; c) Mlad junak po vasi jezdi (rokopis). 6. Pipca dr. Tavčarjeva: a) R. Franz: Podoknica; b) Pavčič: Pred durmi. 7. Mešan zbor: a) Dr. G. Ipavic: Lahko noč; b) dr. A. Schwab: Še ena (rokopis). — Začetek točno ob 8. uri. Sedeži od I. do IV. vrste 3—K, od V. do IX. vrste 2—K, od X. vrste naprej 1:50 vin., stojišča 1—, dijaške vstopnice 30 vin. Vstopnice in besedilo se dobi v trgovini g. Ferd. Sajovica. Ker je čisti dobiček namenjen v pokritje stroškov za prizidek kočne na Stolu (dr. Kušarjeva soba), se preplačila hvaležno sprejemajo.

Poštni urad v Kranju ima menda sedaj naenkrat uradne ura samo še do $\frac{3}{4}$ 12. ure dopoldne, kajti ob tej uri se že nič več neče prejeti ali pa oddati denarnih nakaznic in pa poštinih zavilkov. Res je za naše mesto že prav skrajni čas, da dobimo državno pošto, kajti postopanje na tem uradu sedaj — presega že vse meje! Nujno prosimo odpomoči! Več trgovcev i. dr.

Izobraževalni tečaji v Kranju. Oni, ki so se že vpisali v izobraževalne tečaje ali ki se še žele vpisati, naj pridejo danes, dne 8. novembra točno ob $\frac{1}{2}$ 9. uri zvečer v gimnazijo (učna soba v pritličju, na desni). Zvedeli bodo, kje, kedaj in v katerih urah se bodo poučevali posamezni predmeti. Pričačuje se zanesljivo, točne udeležbe!

Kako igrajo katoliški mladeniči — domino s slomškarsko učiteljico, ob istem času pa kra-dejo denar. Meseca oktobra lanskega leta je nekdo ukradel bajtarju Martinu Kočarju, po dom. Matičetu na Šenturski gori pri Cerkljah, iz miznice 710 kron. Te tatvine je bil takoj osumljen Alojzij Perne, po domače Kozinarjev Lojze, ki je bil načelnik „Orlov“, odbornik katoliškega izobraževalnega društva, cerkvenik, organist, telesna straža in sel ondotnega župnika ter desna roka ondotne učiteljice, ki dobiva 25% draginjsko doklado. Alojzij Perne je sprva tatvino tajil, kasneje pa je orožnikom priznal, da je vzel iz Matičetove miznice veliko kuverto, v kateri je bilo 710 kron, in da je ta denar dal shraniti posestniku Habjanu v Uševcah. To je priznal tudi pred preiskovalnim sodnikom v Kranju. Kasneje pa je jel dejanje tajiti. Prva obravnava se je vršila pred deželnim sodiščem v Ljubljani meseca decembra lanskega leta. Organista je zagovarjal dr. Pegan. Obravnava se je preložila, ker je dr. Pegan predlagal zaslišanje raznih prič, ki bi naj dokazale popolno nedolžnost „vrlega katoliškega mladeniča“. Druga obravnava se je vršila začetkoma letošnjega leta. Pri tej obravnavi se je dognalo, da je Lojze tisti večer, ko je Matiče spravljaj bankovce v miznico, z učiteljico „dominal“. Vkljub temu pa Lojze ni mogel dokazati svojega alibija, ker nista mogla z učiteljico navesti, kako dolgo sta „dominala“. Ker je bilo dovolj zanesljivih dokazov, da je res Alojzij Perne izvršil tatvino, ga je sodišče obsodilo na 8 mesecev težke ječe. Pri obravnavi se je dognalo, da je 22letni obtoženec — „abstinent“, to se pravi: pil ni samo takrat, kadar ni imel niti vinarja v žepu in kadar mu noben gostilničar ni več dal žganja na kredo. Takisto se je dognalo, da je Lojze delal izlete na Jesenice in da je pri takih prilikah ukradel svojemu staremu očetu vsote do 50 kron. Pri razpravi se je učiteljica krepko zavzemala za „nedolžnega“ obtoženca, seve, ker se je bala, da bi izgubila partnerja pri — „dominanju“. Zanimivo je, kar je izpovedal pri razpravi g. orožniški stražmojster. Rekel je med drugim: „Ko sem gnal obtoženca skozi Šentursko goro, me je srečal gosp. nadučitelj Karmelj iz Komende, me ustavil in prosil, naj grem s Pernetom v župnišče, da ga bo gosp. župnik v moji in nadučiteljevi navzočnosti o stvari natančno zaslišal. Ta poziv sem odklonil rekoč, da je v takih zadevah gospod župnik ne prihaja v poštev, ker spada aretovanec

naravnost pred sodnika.“ Da je nadučitelj Karmelj, ki je hotel zločinca izviti orožniku in ga spraviti v roke župniku, Slomškar, se razume samo ob sebi. Proti obsodbi se je Pernetov zagovornik dr. Pegan pritožil na graško nadsodišče, a tudi tu so bili mnenja, da tudi čukom ni dovoljeno krasti, in so sodbo ljubljanskega deželnega sodišča potrdili. Ker pa je zločinec klerikalec, načelnik „Orlov“ in odbornik katoliškega izobraževalnega društva, s tem stvar seveda še ni bila končana. Akt je še romal nekam na Dunaj, a tudi tu so rekli, da Lojze Perne, četudi načelnik „Orlov“, odbornik katoliškega izobraževalnega društva, organist in cerkvenik, vendar ne sme krasti. Lojzetu je ostala vkljub mogočnim zaščitnikom vendarle kazen. Ker so ga med tem poklicali v vojaške, je Lojze moral sleči vojaško suknjo in oditi v hišo pokore. Če se pokori v čukarskem kroju, nam ni znano, vemo pa, da v Cerkljah vrlega Lojzeta silno pogrešajo in da komaj čakajo, da se vrne. Potem bo pa zopet načeloval čuku in „dominal“ s pobožno učiteljico, ako seveda le-ta med tem že ne dobi drugega partnerja...

Iz Mavčič. Našemu, za katoliško stvar vnetemu županu, so bila navodilo in ukaz c. kr. okr. glavarstva iz Kranja za sestavo volilnih imenikov za prihodnjo deželnozborsko volitev brezpomembni. Njemu, kot zagrizenemu fanatiku in vsemogočnemu stebri katoliške morale, je migljaj slovenske ljudske stranke bil bolj vodilna nit za sestavo volilnih imenikov za kmečko skupino, kot pa ukaz c. kr. okr. glavarstva. V volilni imenik občine Mavčiče za kmečko skupino je vsled svojega katoliškega prepričanja, vpisal nad šestdeset volilcev iz tretjega razreda, ki ne plačujejo 8 kron direktnega davka. Med tem se nahajajo tudi osebe, ki ne plačujejo niti vinarja direktnega davka, niso volilci niti prvega niti drugega razreda, ampak so mežnarji! Še mene, nevernega Tomaža o čudežih, bi bil skoraj prepričal naš župan, da je migljaj S. L. S. bolj za vpoštevanje kot navodila c. kr. okrajnega glavarstva pri sestavi volilnih imenikov za deželnozborsko volitev. Kristus je rekel: Blagor onim, ki niso vidili in verjamejo. Naše prepričanje pa je: Gorje vam, ki slepo verjamete Slovenski ljudski stranki!

Delo v Završnici. Deželni odbor je v zadnji seji oddal dela za električno centralo v Završnici. Dovod cev v dolžini 900 metrov je prevzela železarna Vitkoviče na Moravskem za pavšalno ceno 122.000 kron. Turbine bosta gradili tvrdki Tönnies in Žabkar iz Ljubljane za svoto 73.314 kron. Stroje dobavi akcijska družba Union za 108.200 kron. Družba Union bo izvršila tudi vsa instalacijska dela v centrali in izpeljavo daljnovoda. Uprava električne centrale se bo vodila popolnoma ločeno od deželne uprave. Podjetje se bo pod imenom Deželna električna naprava vpisala v trgovski register.

Vodovodna dela na progi Čirčiče-Hrastje-Prebačevo dobro napredujejo. Javni vodnjaki so skoro že vsi postavljeni in se napeljujejo sedaj hišne instalacije.

Občinski lov. Lov krajevne občine Cerklje se bode dne 21. novembra 1913 ob 10. uri dopoldne v uradnih prostorih c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju potom javne dražbe v zakup oddal za dobo 5 let in sicer od 1. januarja 1914 do 31. decembra 1918. Zakupni in dražbeni pogoji se lahko vpregledajo pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju med navadnimi uradnimi urami.

Pretep v višavah. Na dvajset metrov visokem tovarniškem dimniku tovarne na Savi je pretečeni teden oče — sina tako močno pretepel, da je pri tem sin nezavesten na deskah obležal. V tovarni popravljajo, oziroma postavljajo na novo nekatere poškodovane dimnike Martinovih peči. To delo je tovarna poverila neki češki firmi, katera je odposlala dva delavca. Slučajno sta delavca ene krvi, oče in sin. Delo je jako nevarno, ker se okoli okroglega dimnika od gotove daljave do daljave samo verigo napne in na to desko pritrdi, na katerih delavca stojita, drugače imata pa samo kline v dimnik zabite, po katerih gor in dol plezata. Kakor omenjeno, sta se pretečeni teden delavca oče in sin na dimniku sporekla, oče je bil pijan in je pri tem lastnega sina z nekimi železnimi orodjem tako močno po glavi udaril, da je sin nezavesten komaj na en meter širokem grštu na dimniku obležal.

Vlom v gostilno g. Tancarja na Jesenicah se je zgodil v noči od nedelje na ponedeljek. Neznani vlomilec je pokradel iz omare natakariči 200 K in damsko uro. Orožniki zasledujejo storilca.

Ni se mogla zdržati, da bi zopet ne posegla po tujem imetju Jera Johan, rojena v Železnikih, delavka v Ljubljani. Nič manj kakor 25krat je bila že predkaznovana, od tega 15krat zaradi tatvine. Svoji gospodinjji je izmaknila nekaj obleke in solnčnik, Mariji Sevnik pa površnik in dva dežnika in nekemu neznanemu lastniku dežnik. Zagovora, da je kradla iz potrebe, ni mogla utemeljiti, obsojena je bila na 18 mesecev težke ječe.

Pobegnil je, ker je mislil, da ne bo k vojakom potrjen Anton Jereb, tesar iz Poljan, zato se je mudil leta 1912. na Vestfalskem, čeravno je vedel, da ima to leto tretjo naborno stavo, ter se

je šele letos o Veliki noči vrnil domov. Obsojen je bil na 14 dni zapora.

Iz finančne službe. Finančni koncipist dr. Ernest Močnik je premeščen od ljubljanskega okrajnega glavarstva, k okrajnemu glavarstvu v Radovljici.

Surovež. Nedavno tega se je začel nek posestnik iz Spodnjega Bitnja iz malenkostnega vzroka pripraviti s svojo ženo. Sunil jo je tako zelo, da je padla po stopnjicah. Ker se je poškodovala, so jo prepeljali v deželno bolnico, kjer je minolo sredo porodila mrtvo dete in umrla.

Prostovoljna požarna bramba v Radovljici je imela dne 26. m. m. izredni občni zbor, na katerem so bili izvoljeni sledeči funkcionarji: za načelnika Anton Kosmač, posestnik; njega namestnik Franc Mrak, posestnik; tajnik Franc Dolžan, posestnik; blagajnik Anton Fister; odborniki Ivan Pogačar, župan v Predtrgu; Ivan Valant in Ivan Gollmayer; namestnika Andrej Cengle in Josip Pavlin.

„Gledališko društvo“ na Jesenicah naznanja, da uprizori v nedeljo, 9. t. m. ob 3. uri popoldne veliko detektivsko burko „Olimpijske igre“, ki je v prvo izzvala salve smehu in vsem udeležencem izredno ugajala. Igra se v dvorani pri „Jelenu“ na Savi. Kdor se hoče enkrat zopet iz srca nasmejati, ta ne bo zamudil te velezabavne igre.

Nezgoda. 14letni hlapec Franc Tršan, ki je uslužben pri posestniku Ivanu Žerovniku v Zbiljah, je peljal te dni voz peska proti Medvodam. Na klancu je prišel voz v tek, ker je pozabil Tršan ustaviti zavoro. Voz je potiskal konje naprej, medtem ko se je dečko trudil, da bi konje obdržal. Vlekel je z vso silo za vajati, pri tem pa prišel pod voz in zadobil težke telesne poškodbe.

Gradba nove šole na Jesenicah. Klerikali imajo pri gradbi nove šole večno smolo. Pred kratkim je odstopil kot predsednik stavbnega odbora župnik Skubic, ker jim menda računi ne „štimatejo“. Ako je ta, tu vobče razširjena govornica resnična, upamo, da stori c. kr. okrajni šolski svet svojo dolžnost. Pretečeni teden so zidarji pri gradbi nove šole morali počivati par dni, ker ni hotel dobavitelj več pošiljati opeke, kajti podjetnik noče pokazati „okroglega“. Da zidanje ne zaostane, je baje občinski zastop potolažil razkačnega liferanta.

Smrtna nesreča na progi Južne železnice v Ljubljani. Minuli torek dopoldne ob četrt na 11. se je pripetila na progi Južne železnice nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Prožni delavec Ivan Mandič, 42 let star, stanujoč v mali Bobenčkovi hiši na Glincah, je obrezaval ob progi pri mestnem vrtu na najožjem delu železniškega sveta, smrečje, ki se je zapletalo v brzojavne žice ob progi. Med delom je stopil mož na tla, da bi pogledal od daleč, če je dobro opravil svoje delo. Medtem ko je stal na progi, pride vlak iz Ljubljane. Mandič je vlak zapazil pravočasno in je skočil na drugi tir. V istem hipu pa pridrvi iz nasprotne strani brzovlak proti Ljubljani. Mandič brzovlaka ni videl in se mu tudi ni mogel več umakniti. Odskočil je sicer v zadnjem trenutku pred brzovlakom, toda bilo je prepozno. Cilinder brzovlaka ga je zadel v noge in mož je odletel v obzidan jarek ob progi. Zadel je z brado ob rob zidu in si zlomil tilnik. Obležal je na mestu mrtev. Mandič, ki je bil vdovec z dvema otrokoma, se je pozneje poročil z vdovo, ki je imela tudi dva otroka.

„Sava“, društvo svob. slov. akademikov na Dunaju, je za svoj XXII. tečaj izvolila sledeče odbornike: predsednik: tech. Ladislav Geržina, podpredsednik iur. Ciril Pfeifer, tajnik: med. Kamilo Gradišnik, blagajnik: iur. Robert Zalloker, knjižničar: agr. Ivan Ramor, arhivar: cult. tech. Vilko Turk, gospodar: iur. Vilko Jerše, namestnika: cult. tech. Anton Petelin in iur. Erno Rosina, pregledniki: med. Ivan Fras, iur. Fran Košmelj, agr. Srečko Lajpajne.

Smrekove sadike. Manj premožni in nepremožni gozdni posestniki, ki kažejo gospodarski napredek, dobe iz državne gozdne drevosnice v Kranjski za leto 1914. brezplačno sadik od smrek, proti temu, da plačajo poštne stroške in stroške za prekopavanje in zavijanje 2 K za vsakih tisoč sadik. Dotičniki, ki se za te sadike zanimajo, se morajo vsaj do 8. decembra 1913 pri županstvu ustmeno zglasiti ali pa do tistega dne na županstvo vpsolati pismeno prošnjo. Po tem dnevu je vsaka prošnja zakasnela. V prošnji se mora naznaniti: 1. Kraj, kjer se bode sadilo; 2. številka gozdne parcele; 3. davčna občina; 4. velikost goljave, ki jo je treba pogozditi in 5. konečno način odpošiljatve (s pošto ali brzovozno) in jej pridejati dvakrat toliko kron za kolikor tisoč smrek se prosi. V prošnji se ima tudi natanko naznaniti naslov prosilca, število sadik, ki odpadejo na vsakega prosilca, zadnja pošta ali železniška postaja. Teh prošenj ni treba kolekovati. Na prošnje za druge vrste sadik, na zakasnele prošnje, na prošnje brez denarnih zneskov, na prošnje premožnih in na prošnje za velike množine sadik, ne da se bi naznanilo, kako da se bodo vporabljalje, se ne bo oziralo.

Razširjajte naš list!

Zagrebski
Franck z
kot ^{iovarniško} znamko
priporočujemo *najboljši* pridatek
kot priznana za kavo!
Sl. Zagan 71655, 71701

Pisarna za urejevanje splošnih
gospodarskih zadev

J. Rozman :: Kranj

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami in podjetji: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komercialne zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago. 120 52—12

157—1

**Odda se
stanovanje**

obstoječe iz 3 sob, kuhinje in pritliklinami
za 1. februar 1914.

Podatki pri upravnistvu tega lista.

Svetlolikalnica.

Uljudno naznanjam slav. občinstvu, da sem
otvorila

**v Kranju, Rožne ulice št. 66.
svetlolikalnico.**

Prevzemam vsa v to stroko spadajoča dela
ter zagotavljam, točno, solidno in ceno postrežbo.

Priporočujoč se v obilen poset. 144 3—6

Antonija Blaznik.

Ideal gospodinje

je

Singer šivalni stroj

Dobivajo se v vseh prodajalnah, ki imajo poleg stoječe
S-izvesek ali po naših potnikih.

Singer Co. deln. družba šivalnih strojev

Kranj, Glavni trg št. 119.

75 19—14

Gramofon
se ceno proda.
Vpraša se v upravnistvu tega lista.
153

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otroških vozičkov.**

Najraznovrstnejše **špecerijsko blago.**

Nakup suhih gob in deželnih pridelkov.

Kolodvorska restavracija

priporoča

**vedno sveže Budjeviško pivo
ter pristna vina in dobro kuhinjo**

4 52-45

Kupovalci! Nakupimo svoje potrebščine pri **Osvald Dobeicu** v Kranju na Glavnem trgu (pri Krisperju),

kajti ondi se dobijo raznovrstne suhe in oljnate barve, firnež, terpentini, lake vseh vrst, čopiči, krtače, otepači, ročne torbice, sesalke za otroke, predvratne slame, pipe i. t. d. Velika zaloga stekla, kakor steklenic, vrčev za vino, vodo in pivo, žepnih steklenic, kozarcev, solnic, steklenih skled in krožnikov, križev brez in s pokrivalom, stoječih, visečih, stenskih in hlevskih svetilk, svečnikov, belih in zelenih senčnikov, krogelj, likerjev in vinskih servic, vpletenih steklenic vseh velikosti i. t. d. Nadalje različnega porcelana, kakor umivalne, jedilne, čajne in kavine oprave v vseh barvah, robatih in gladkih skled, belih, pisanih in stenskih krožnikov vse velikosti, šalic za kavo, mleko in juho, loncev za juho, skledice za omako, posodice za jajca, kavnihi strojev, loncev, brez in z napisom, pljuvalnikov, vrčev za mleko, kavo in čaj, vžigalnikov, ročnih svečnikov, vaz za cvetlice, posodice za zobotrebce, kropivnikov, vse vrst prstenih skled, krožnikov, etažer, šalic i. t. d. Velika izber kuhinjske posode, emajliranih skled, loncev, kastrole, mlečnih ponev v modri in rujavi barvi, mlečnih in petrolejskih kangel, pekve, ponovk, zajemalk, belih in medenih korcev, pocinjnih skled za mešanje vse velikosti, belih loncev za perilo, aluminium posode, vseh vrst tac, žetarov, cedilnikov za mleko, juho in čaj, pokrovk, modlov za torte, lijakov, lesenih in emajliranih solnic, likalnikov, mlinčkov za poper in kavo, požigalnikov za kavo, smetišnice, modrih in rujavih škafov za vodo, emajlirane umivalne oprave ter različnih umivalnih miz, strojev za meso in mandeljne, lite železne posode, žičnikov in žice, beštaka, kakor vilce, noži žlice i. t. d. 29—21

Vsi predmeti se prodajajo po najnižjih cenah. Gostilničarji in neveste imajo posebne cene.

Na prodaj je tudi še malo rabljen **Singerjev šivalni stroj** za polovično ceno.

Razglednice iz Kranja po 2 vin. Postrežba točna in solidna.

Najstarejša trgovina

**Ferd. Sajovic v Kranju
poprej C. Pleiweiss** 10—45

priporoča svojo bogato zalogo vedno najnovejšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

jesensko in zimsko sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske.

Nakup suhih jedilnih gob po najvišji dnevni ceni.

Veletrgovina J. & R. Majdič Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznana najboljši dalmatinski portland cement **„Salona“**
za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

12—45

KOLESARJI, zahtevajte

v lastnem interesu nemudoma **brezplačno in poštine**
prosto prvi slovenski pravkar izišli

bogato ilustrovani cenik 1913
za kolesa in posamezne dele.

Poglejte pa pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo **prvo vrstno blago po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.** 108 10—35

Karel Čamernik & Ko., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12, specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanična delavnica in garaža.

Spominjajte se Ciril-Metodove družbe!

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzacker

konc. zobotehnik

v Kranju

16 52-45

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne, izven velikih praznikov na razpolago.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni sklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

4³/₄ 0/0

Rezervni sklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

7—45

14—36

Rudolf Rus

urar v Kranju poleg lekarne

Največja zaloga

ur, zlatnine in serbrnine

Priporoča se sl. občinstvu v nakup

gramofonov
in optičnega blaga.

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastoj in poštine prosti.

15—45

Modni salon damskih klobukov A. Adamič, podružnica, Kranj

priporoča

cenjenim damam svojo bogato založeno zalogo
zimskih klobukov in športnih čepic

po znano najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo. ← Žalni klobuki vedno v zalogi.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13—45

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52-45

Tovarna: **Ig. Fock, Kranj**

MILO z znamko Solnce.

najizborneje in današnjim cenam primerno **naiceneje**

zato najbolji **nadomestek** vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschwegermilo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila. **Stearinske sveče. Kolomaz.**

Za Miklavža in za Božič!

157 7-1

Radi opustitve igrač iste po **zelo nižani ceni.**
M. RANT :: KRANJ
Savsko predmestje.

Vinska veletrgovina Rudolf Kokalj, Kranj

17-45

Priporočam svoja
izvrstna, zajamčeno pristna
dolenjska, metliška, štajerska in istrijska
vina
v sodih in steklenicah

Zaloga najfinejših tu- in inozemskih šampanjcev, stekleničnih vin in mineralnih voda.

Tiskarna „SAVA“ v Kranju
se priporoča v izdelavo vseh tiskarskih del.

Najbolj varno naložen denar v celem
političnem kranjskem okraju!

36 26-18

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
325.000 kron.**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5 1/2% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1912. je bilo stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 100 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
: **nad 4 milijone kron.** :

4 1/2%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkven denar.

Ta najstarejši denarni zavod v **Kranju**

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.